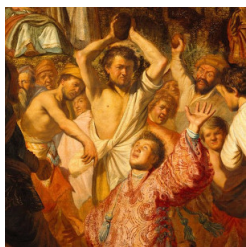

Svätý Štefan a obrana autority pochádzajúcej od Boha

M. J. Slavský

26. decembra 2023 ✝ **Svätec týždňa**

Nemožno hovoriť o dennom svetle a nespomenúť zdroj životodarného svetla – slnko. Podobne nemožno bez povšimnutia prejsť popri tajuplnom tajomstve Vianoc dnes, keď spomíname na veľkú postavu prvomučníka sv. Štefana, ochrancu práv a autority Božej. Lebo včera

Cirkev nám živo predstavovala veľkú udalosť, keď Syn Boží zostúpil z výšin Neba, aby zneuznávanú autoritu Boha, pôvodcu prirodzeného zákona a celého fyzického i mravného spoločenského poriadku vyzdvihol z blata nízkości a zabudnutia a postavil ju na prestol práva a moci. Dnes Cirkev poukazuje už na ovocie vykupiteľskej práce, začatej vtelením jednorodeného Syna Božieho, a vyzdvihuje v osobe sv. Štefana vznešený príklad obetavosti, ochrany a vernosti autorite Božej a jej zákonom.

I my preto dnes, keď sa zdôrazňuje význam autority v spoločnosti a dôležitosť osobnej zodpovednosti, pod dojmom vianočného posolstva betlehemskeho Ježiška a v duchu dnešného evanjelia uvažujeme o potrebe autority a o výchove k autorite, ako nevyhnutnému predpokladu spoločenského poriadku a záruky individuálnej i sociálnej spravodlivosti.

Drahí v Kristu! Neďaleko Solivaru je dedina, ktorá donedávna mala len jednu studňu, a i to ďaleko za dedinou pri lese, z ktorej občania nosili si vodu. Pravda, kto prišiel po vodu neskoro, vodu nenabral, alebo len veľmi mútnu. Učiteľ v dedine však všemožne zakročoval, prosil, vysvetľoval, až konečne sa mu podarilo presadiť u obce plán vodovodu. Čo pri tom bolo reptania a nadávok!

Dnes vodovod v tejto dedine je hotovým dobrodením. I ľudská spoločnosť po stránke čisto svetskej, hmotnej i duchovnej má veľa takých studní, má veľa bohatstva hmotného i duševného. Toto však treba rozdeľovať medzi ľudí. Treba istú autoritu, treba osobnosť, ktorá by v záujme všeobecného dobra využila čo najlepšie prostriedky k dosiahnutiu spoločného cieľa. Lebo keby každý staral sa len o seba, a keby nebolo nikoho, kto by usmerňoval, nebolo by dobre. A preto, keď je prirodzené človeku, aby žil v spoločnosti, je teda prirodzeným požiadavkom spoločnosti aj autorita, ktorá vlastne spočíva na vôli celku, zastupuje ho, myslí a robí zaň.

Autorita teda nie je len prevahou moci, sily, prevahou ducha, ale autorita, ktorá žiada podriadenosť a nadriadenosť, rozkaz a poslušanie, je spojitom medzi nižším a vyšším, usmerňovaním rôznych prác a snáh k spoločnému cieľu – obecnému blahu.

Lebo ako vo svete fyzickom, hmotnom musia byť isté zákony, podľa ktorých musia sa riadiť nebeské telesá, rásť stromy, tiecť potoky a pod., tak aj vo svete spoločenskom musia byť mravné a duševné zákony, ktoré zaväzujú vo svedomí a v duši k istému mravnému poriadku, nevyhnutnému k udržaniu rovnováhy a pokoja v spoločnosti a v srdci každého človeka.

Autorita pre spoločnosť je nevyhnutná! Je chybou našich čias, že sa podceňuje význam autority, ba že heslami rovnosti, voľnosti a bratstva sa priamo podkopávajú základy autority a tým aj základy spoločenského poriadku a pokoja. Učme sa z dejín: Francúzska revolúcia v rokoch 1789–94, kde sa vraždili kňazi, učitelia a vychovávatelia, revolúcia v Mexiku a v Španielsku, sú krvavým výkričníkom a výstrahou budúcnosti, varovaním, aby nikdy viac a nikde neničili sa autority, lebo týmto sa podkopáva základ rodiny, fundament spoločnosti a blaho štátu.

Ilustračný obrázok, *Ukameňovanie sv. Štefana*, Rembrandt (1625)

zdroj: wikimedia commons

Možno síce dočasne umelo neuznať autoritu, tak ako nevďačný syn nechce uznať otca, tak ako zavretím oka chceli by sme zatajiť svetlo a jas slnka. Ale natrvalo to urobiť nemožno. Preto aj tam, v tých krajinách, kde dočasne sa pokúsili na falošnom podklade rovnosti – čiže absolútneho komunizmu odstrániť z verejného života autoritu, podriadenosť a nadradenosť, hodnosti stavovské a pod., prišli k smutným skúsenostiam a nakoniec predsa len prišli a prichádzajú k zdravému rozumu a zavádzajú všetko, čo žiada rešpekt autority, nevyhnutnej pre spoločnosť a dobro štátu.

Sv. Štefan pochopil význam autority v spoločnosti a to najmä autority, ktorej pôvodca je sám Boh, sám darca prirodzeného zákona. Vedel, že kto vie poslúchať viac Boha ako ľudí, kto nižšie schopnosti podriadi vyšším ideálom, zásadám, kto vie zachovať zákony prirodzené i nadprirodzené zákony Božie, ten sa vie ovládať, zriekať sa, obetovať a tak získavať zásluhy pred Bohom. On dobre pochopil posolstvo malého Ježiška, za učenie ktorého bol hotový aj smrť podstúpiť.

Bohužiaľ, dnes mnohí ľudia nerozumejú Vianociam. Mnohí ešte aj dnes celkom vážne myslia, že Vianoce sú sviatkom len detí, len malých. Akoby Vianoce pre veľkých a dospelých nemali nijaký význam a úžitok. Omyl! Sviatok sv. Štefana nám ukazuje, že Vianoce práve pre veľkých a dospelých majú veľkú cenu a úžitok. Len tomu treba rozumieť. Vianoce ukazujúce nám dieťa – Ježiška, nám privolávajú, aby sme sa aj my stali deťmi, ktoré vedia poslúchať, ktoré vedia si ctiť autority, deťmi, ktoré vedia sa chrániť hriechu, ktoré lipnú nežnou láskou k svojmu otcovi. Teda i my máme byť deťmi, ale deťmi vo vyššom, vznešenejšom, duchovnom zmysle. Lebo len tak môžeme si zaslúžiť večnú blaženosť a trvalú radosť s milým Ježiškom.

Ako vychovávať k autorite? Keď vidíme vážnosť autority, ako vychovávať ľud k úcte voči autorite a k zachovávaní zákonov, daných samou autoritou Božou?

Toto je možné dvojako: cestou zápornou a kladnou, tak ako to robil sv. Štefan. Keď bol pokúšaný, nenadával, nešpinil druhých, ale snažil sa ich presvedčiť o pravde a priviesť neprajníkov k vernosti Božej

autority. Teda aj my máme takto robiť. Najprv máme brzdiť všetko, čo by malo znižovať autoritu vychovávateľov ako kňazov, učiteľov a pod. My vieme, že aj oni sú ľudia z tela a krvi, teda tiež ľudia hriešni. Preto, keď vidíme chybu, nešpiňme celý stav, ale individuálne hľadáme spôsoby dostať sa k tomu človeku a pomôcť mu k polepšeniu a k odstráneniu chýb. Lebo kto pred deťmi napr. nadáva na svojho učiteľa, na kňaza, lekára, predstaveného, znižuje nielen autoritu toho vychovávateľa, ale znižuje aj autoritu svoju otcovskú, rodičovskú.

Zdá sa nevysvetliteľné, prečo mnohí ľudia špinia práve svojich dobrodincov? A predsa je to akosi vysvetliteľné, keď uvážime, že vášeň a pud, ktoré ovládajú úsudok zdravého rozumu a zoslabujú vôľu, odstránia všetko, čo im ako prekážka stojí v ceste, či je to hmota, či človek či čokoľvek.

Kristus Pán sám však prikázal ctiť si najbližšiu autoritu rodičov slovami: Cti otca svojho i matku svoju!, ako aj ostatných, ktorí zastupujú autoritu rodičov, teda všetkých nadradených! Sám priznáva pôvod autority v Bohu slovami: „Nemal by si nado mnou nijakú moc, keby ti nebola daná zhora.“ (Jn 19,11)

Drahí v Kristu! Cirkev pripomínaním veľkých autorít, veľkých príkladov svätostí, vernosti Bohu nás veriacich dôrazne upozorňuje, aby sme si ctili autority, autority neničili, ale vychovávali ľud k úcte voči autorite, podriadených k poslušnosti a nadriadených k uznaniu najvyššej autority Božej a k vyššej zodpovednosti, z toho vyplývajúcej. Len keď my sa nebudeme vyvyšovať nad pôvodcu autority, keď len podriadime svoju myseľ, svoju vôľu, svoje srdce najvyššej autorite Božej, toho Boha, Syna, ktorý sa stal človekom, aby sme sa i my stali účastní bohatstva jeho Božskej prirodzenosti, len keď verní zostaneme v službe Božej, len vtedy si nevypočujeme od Krista Pána ako večného Sudcu výčitky, aké hovoril Jeruzalemčanom, ale zaistí nám večný pokoj a šťastie tak, ako to urobil so svojim verným služobníkom sv. Štefanom.

Prosme preto sv. Štefana, aby sa prihováral u Ježiška o ochranu, o pomoc, duševnú silu a milosť, aby po tomto pozemskom putovaní šťastne mohli sme prejsť do života večného. Amen.

Článok vyšiel pôvodne v časopise Duchovný pastier č. 25/1944, pre zverejnenie na stránke christianitas.sk bol čiastočne upravený redakciou Christianitas.sk.

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/svaty-stefan-a-obrana-autority-pochadzajucej-od-boha/>